

EDMOND HALLEY

1656. november 8-án született Edmond Halley angol csillagász, geofizikus, matematikus, meteorológus és fizikus, a róla elnevezett üstökös névadója.

Edmond Halley – az Angliában akkor használatos Julián-naptár szerint – október 29-én, a Londonhoz közel fekvő Haggerston faluban látta meg a napvilágot. A matematika már gyermekkorában érdekelt, később az Oxfordi Egyetemre járt, ahol katalógust készített a déli égbolt csillagairól. Ehhez 1676 őszén az Atlanti-óceán déli részén fekvő Szent Ilona-szigetre hajózott. Itt a déli égbolt térképének megrajzolása és 341 csillag katalogizálása mellett a Merkúr Nap előtti átvonulását is megfigyelte.

Később, **Isaac Newton**nal folytatott levelezéseinek köszönhetően figyelme egyre inkább az üstökösök felé fordult. 1705-ben jelent meg leghíresebb munkája, *Az üstökösök csillagászatának összefoglalása* című könyv, melyben a newtoni fizika módszereit használva 24 üstökös pályadatait írta le. Kifejtette, hogy a három (1531-ben, 1607-ben és 1682-ben észlelt) üstökös valójában egy és ugyanaz, olyannyira hasonló a pályájuk. Azt is leírta,

hogy ez az üstökös 1758-ban fog visszatérni. Bár az üstökös visszatérését nem érte meg, de a csövás égitest akkor már Halley-üstökös néven szerepelt a köztudatban. Az üstökös legutóbb 1986-ban volt Napközelen, és 2061-ben lesz látható legközelebb.

Bár legfőbb tudományos munkássága a Halley-üstököshöz köthető, számos kiemelkedő eredményt hagyott az utókorra. 1718-ban – összehasonlítva az ókori csillagtérképeket a akkori katalógusokkal – felfedezte, hogy az égbolt minden csillaga rendelkezik sajátmozgással; vagyis a csillagok a háromdimenziós térben szétszórta helyezkednek el és mindegyik más-más irányba mozog. Másik nagy érdeme a Vénusz Nap előtti átvonulásaira vonatkozott: előre jelezte a következő ilyen eseményeket. 1761-ben és 1769-ben következett ez be, ekkor ki lehetett számítani a Nap-Föld távolságot.

Edmund Halley üstököse visszatérése előtt 16 évvel, 1742. január 14-én hunyt el, Greenwich-ben.

Források:

<http://mult-kor.hu/cikk.php?id=15399>

http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/halley_edmond.shtml

<https://www.space.com/24682-edmond-halley-biography.html>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d0/Edmond_Halley_plaque_in_Westminster_Abbey.jpg